

prigodom mogli uspostaviti kontakt sa zainteresiranim sudionicima iz industrije.

I. Pucić s *Instituta Ruđer Bošković* prikazala je mogućnosti modifikacije i analize polimera primjenom ionizirajućeg zračenja – od inicijacije polimerizacije, preko dodatnog umreživanja te modificiranja polimera do cijepljene kopolimerizacije. Tim se postupkom dobiva ju čistiji proizvodi jer nije potrebno dodavati inicijatore ili katalizatore, a kako je energija aktivacije inicijacije zanemariva, polimerizaciju je moguće provesti neovisno o temperaturi, što je pogotovo praktično kod monomera u čvrstom stanju. Pritom je moguća kontrola molekularne mase i postizanje viših konverzija. Autorica je na kraju pozvala zainteresirane za suradnju da se obrate *Laboratoriju za radijacijsku kemiju i dozimetriju Instituta*. Stručni dio skupa zaključila je V. Škunca iz *DIOKI*-ja izlaganjem o određivanju mutnoće prozirnog polistirena.

Forum seniora, na kojem su aktivno sudjelovali uglavnom umirovljeni zaposlenici tvrtki koje su nekad proizvodile polimere, većinom se bavio poviješću situacije oko plastičarske industrije u Hrvatskoj.

Ponešto je manjkala komunikacija s mlađim kolegama u auditoriju o trenutnim problemima i mogućnostima njihova rješavanja, što je zapravo bila osnovna zamisao kod pokretanja *forum*a. Posterska sekcija, iako siromašna, dotaknula se vrlo zanimljivih novih područja istraživanja na pojedinim fakultetima.

Na savjetovanju je sudjelovalo više od 100 stručnjaka iz industrije i sveučilišta, uz već spomenute goste iz inozemstva. Ukupno je održano 20 predavanja i komercijalno predstavljanje palete konstrukcijskih polimera tvrtke *Solvay*. Većina je predavača došla sa sveučilišta, dok su istraživačko-razvojni odjeli domaćih industrija bili iznimno slabo zastupljeni, bilo zbog manjka zanimanja za ovo savjetovanje, bilo zbog manjka istinskog rada na istraživanju i razvoju u sklopu industrije. Održavanje savjetovanja i ovaj je put poduprlo *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske*. Glavni pokrovitelj savjetovanja bila je tvrtka *DIOKI d.d.*, a potporu su dale i tvrtke *Bifix d.o.o.* i *Solvay*.

Jelena MACAN

Kakve su mogućnosti za petrokemiju u Republici Hrvatskoj? – Dojmovi s *forum*a seniora

Jedan od predavača na *Forumu seniora*

Forumu seniora, o temi *petrokemija u Republici Hrvatskoj*, održanom na kraju savjetovanja *Polimerni materijali i dodatci polimerima* u studenom 2005. godine u Zagrebu, nazočilo je pedesetak sudionika. Svrha je bila, kako je najavio organizator, putem izlaganja bivših zaposlenika u toj industrijskoj grani upozoriti na sadašnje stanje na tom području te na neke nove mogućnosti razvoja. U prvom od sedam prikaza, čiji su sažetci bili dani na uvid sudionicima prije početka rasprave, Fedor Reščec podsjetio je na dosadašnji rad organske petrokemije u Hrvatskoj. Naveo je razloge potrebe

njezina daljnjeg razvoja, predloživši organiziran i osmišljen nastup stručnih djelatnika iz gospodarstva te stručnih i znanstvenih institucija. Prema njegovu mišljenju, tako bi razvoj te industrijske grane dobio potrebno značenje i potporu u našem društvu. Osvrnuo se i na raspoloživost sirovina za petrokemiju te problem naftovoda, kao jednog od strateških čimbenika u tome.

U nastavku rasprave Viktor Fiočić elaborirao je problem vinilnog lanca, upozoravajući na potrebna rješenja tijekom obnavljanja te proizvodnje. Veliku pozornost, uz potrebnu napomenu da je u raspravi sudjelovalo više od trećine nazočnih, potaknula je prezentacija Zlatka Hilla o cijenama nafte i petrokemikalija te raspoloživosti tih sirovina u nas. On je ustvrdio da ni visoke cijene nafte neće narušiti kontinuiran rast proizvodnje petrokemikalija i plastike, napomenuvši da su cjenovni odnosi ipak rezultat određenih društvenih i političkih zbivanja, a ne samo posljedica tržišne utakmice.

Zapažen prikaz o hrvatskoj industriji polimera u europskom okružju u svojem je radu dao Đurađ Daničić, napomenuvši da se više od 90 % etilena u Europi proizvodi kreiranjem primarnog benzina, plinskog ulja i kondenzata, odnosno da su rafinerije glavni izvor sirovina za petrokemijsku industriju.

Tu je povezanost posebno naglasio voditelj i moderator rasprave Stanislav Jurjašević. On je upozorio na sve veću angažiranost rafinerija u proizvodnji ne samo sirovina za petrokemijsku industriju, ali i da se znatan dio njih, posebno u SAD-u i Aziji (Kina), okreće i proizvodnji monomera, pa i polimera, unutar rafinerijskih granica, povećavajući tako kompleksnost i profitabilnost ukupne prerade nafte.

Veoma zanimljiva rasprava, u kojoj su sudjelovali i predstavnici *Hrvatske gospodarske komore*, vodila se o temi prerade svih vrsta plastike u nas. Istaknuta je potreba boljeg praćenja statističkih i drugih podataka na tome području, koji potom služe za razne vrste analiza.

Poseban osvrt na stanje u Hrvatskoj dala je Vlasta Eles-Ljubić. Na primjeru korištenja raznovrsnih dodataka, upozorila je na veliko zaostajanje u preradi plastike.

Pozornost je privuklo i stajalište Vojislava Bogdanovića iz HIP-a o srsishodnosti uključivanja prerađivačkih kapaciteta plastike u baznu proizvodnju. Pozdravio je namjeru *DIOKI*-ja da obnovi zapostavljen asortiman PE-LD-a na starom postrojenju, naglasivši da bi alternativno trebali proizvoditi i kopolimer etilen/vinil-acetat (EVAC), koji ima odličnu tržišnu poziciju.

Ta se rasprava nastavila na uvodno izlaganje Vlade Kovača, koji je, u ime *DIOKI*-ja, predstavio sadašnje investicijske aktivnosti tog proizvođača nakon provedene privatizacije. Planovima je predviđena obnova proizvodnje pjenećeg polistirena (PS-E), kapaciteta 16 000 t/g., i PE-LD-a, kapaciteta 30 000 t/g., u Zagrebu te povećanje proizvodnje PE-LD-a sa 70 000 t/g. na 90 000 t/g. i pokretanje proizvodnje VC-a kapaciteta 150 000 t/g., uz izgradnju pogona za proizvodnju PVC-a kapaciteta 75 000 t/g. na Krku. Investicijskim su planovima predviđena i ulaganja u kapacitete za preradu nedostaje li ovdje nešto? oko 15 000 t/g. te kogeneracijska postrojenja koja bi osigurala nužne jeftinije energente.

Može se zaključiti da razvojni planovi *DIOKI*-ja slijede svjetske trendove brzog rasta i okrupnjavanja petrokemijske proizvodnje u mak-

simalno integrirane sustave te da će njihovo ostvarivanje biti važan čimbenik u razvoju srodnih industrijskih grana i ukupnom rastu gospodarstva i životnoga standarda.

Rasprava se razvila i nakon prikaza Franje Flajšmana o potrebi povezivanja proizvodnih, primjenskih, istraživačkih i obrazovnih djelatnosti na drugoj osnovi, jer je to u prošlosti bilo potpuno neorganizirano. Vera Kovačević, iz FKIT-a, napomenula je da tvrtka *Solvay* surađuje s hrvatskim znanstvenicima na nekoliko projekata, a Zvonimir Janović naglasio je potrebu industrije za većim korištenjem znanja znanstvenika, uz napomenu da su znanstvenici otvoreni za takvu suradnju.

Govorilo se i o *Bolonjskome procesu* te mnogim drugim pitanjima pa je postalo očigledno da je preostalo premalo vremena za širu raspravu, što je, u zaključku savjetovanje, naglasio i član *Organizacijskog odbora* Igor Čatić. On je napomenuo da se *iduću put organizator mora više potruditi kako bi se osigurala veća nazočnost juniora, kojima seniori imaju dosta toga reći i ukazati na sve ono što u prošlosti nije bilo učinjeno najbolje, a što će nove generacije, oni, biti u prilici napraviti bolje.*

Zlatko KOČIŠ

IZLOG KNJIGA

European Plastics & Rubber Directory 2005 - 2006

Rapra Technology Ltd., Shrewsbury, 2005.

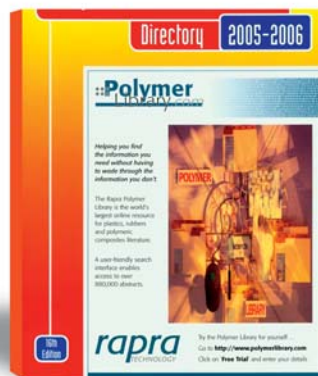
ISBN 1-85957-508-0, cijena 158 €

Sadržaj: *Introduction; How to use this directory; Add your company to the next edition; Index to Product & Services; Materials, Semi-Finished Products; Machinery & Equipment; Processing & Related Services; Manufactured Products; Consultancy & Testing Services; Company Information.*

European Plastic & Rubber Directory 2005 - 2006 jedinstven je popis koji omogućuje svima zainteresiranima da se upoznaju s tvrtkama koje na bilo koji način pridonose europskoj plastičarskoj i gumarskoj industriji.

Brzom pronalaženju potencijalnih poslovnih partnera u području polimerstva pridonosi i petnaesti po redu popis europskih tvrtki, objavljen potkraj 2004., koje svoje poslo-

vanje vežu uz plastičarsku industriju: proizvođača materijala, strojeva i popratne opreme, prerađivača te pružatelja savjetodavnih i ostalih usluga.

Ovo je izdanje obuhvatilo više od 5 000 europskih tvrtki s najnovijim podacima o njihovoj proizvodnom programu koji se tijekom pripremnoga razdoblja izdavanja svakoga pojedinog *Raprina* popisa skupljaju isključivo osobnim kontaktima. Upisanim tvrtkama to je svojevrstan dokaz ozbiljnosti i dugotrajnosti poslovanja.

Namjena je *Raprina* popisa dvojaka. Oni koji žele nešto nabaviti, pretraživanjem popisa prema željenome kriteriju pronaći će upravo one tvrtke koje nude to što njima treba, bili to materijali, poluproizvodi, strojevi i ostala oprema, veličina kapaciteta te ispitivanje ili savjetodavne usluge.

S druge pak strane, oni koji žele nešto prodati mogu svoje proizvode ili usluge usmjeriti prema točno određenome segmentu plastičarske industrije, a preko poglavlja s podacima o pojedinim tvrtkama vrlo se jednostavno može doći i do osoba za kontakt.

Proširenjem Europske unije u ovome je izdanju našao svoje mjesto i veći broj tvrtki iz njezinih novih članica, ali, nažalost, nijedna iz Hrvatske, mada to isključivo ovisi o njima samima. Stoga je za hrvatske tvrtke važna još očigledno nedovoljno iskorištena mogućnost vrlo jednostavnoga priključenja ovom popisu slijedenjem uputa na internetskoj adresi www.rapra.net. Upućujemo tvrtke da to učine kako bi se njihovi podaci našli barem na *Raprinu* internetskom popisu europskih plastičarskih tvrtki.

Gordana BARIĆ